

ARADI HIRDETŐ.

Szerkeszti 's kiadja Sveszter Ferencz.

48-dik szám. Szombaton November 25-én 1848. 7-ik évi folyam.

 Az előfizetésidij és hirdetemények valamint ezen lapra, ugyszinte az „Arader Kundschaftsblatt“-ra naponként elfogadtatnak a szerkesztőség irdájában (Forray utczában, Viszkub háza 1. emeletében) reggeli 7 órától fogva estéli 6-ig.

Oktatási ajánlat.

Fehér varrásban, fehér, fekete, arany- és egyéb hímvarrásokban, horgolásban, és egyéb különféle kézi munkákban, továbbá olvasás, irás és számvetésben oktatás adatik az azelőtti templommost szabadsajtóutczában, a 2 pisztolyhoz czímtett Novák házában földszint. Bejárás a keresztutczában.

Ugyan ott egy külön szoba minden időben bérbe adandó.

Néhány oskolás gyermekek

felvétetnek az új oskola-pálya beérkeztével lak és tápzatba egy az oskolához közel lévő tisztes házba. Bővebbet a szerkesztőségénél.

5 akó 1847. évi magyaráthi bor,
vas abrincsos hordóval együtt, eladó. Értekezhetni a szerkesztőségi irdában.

28 font szép fonott lószőr
eladó; miről bővebbet a szerkesztőségénél.

Gávra Professornál a halásztutczában azonnal bérbe kiadó 3 szoba, konyha takarékos tüzhelyel, padlás és fél pincze.

2295 sz. Árverési hirdetemény.

Az aradi álladalmi urodalom ménesi kerülete részéről ezennel közhírül tétetik, hogy a ménesi urodalmi majorszólónek 1848-ik évi borterzéséből nyert 155 akó törköly árverés útján a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

E nyilvános árverésnek határideje f. e. november hó 27-ik napjára határozatott, melly árverésnek elmúltával utóigéret el nem fogadtatik.

Ki ezen árveréshez járulni szándékozik, a kített napra a paulisi tisztartói hivatal irdájába, hol az árverés reggeli 9 órakor kezdődni fog, ezennel illendően meghivattatik.

A ménesi állad. Tiztség által.
Paulison nov. 21-én 1848.

Helybeli.

T. Aradmegye törvényhatósága ülését még mult héten, mindjárt seregünknök Lippáról történt visszavonulása után, fölötté nagy gondoskodásból, ide két státióra (4 mérföldnyire) fekvő Peregh nevű helységbe helyezé át.

Lapjaink előbbi számában közlött tudósításunkkal összefüggőleg kell nyilatkoztatnunk, hogy, miután a várbeli katonaság f. hó 14. és 15-én magát Uj-Aradból minden szükséges élelmiszerekkel ellátta, Uj-Aradot végképen odahagyá, minek következtében Márjásy a maroson volt ideiglenes hidat 16-án ismét helyreállítatá és miután Arad városára nézve további aggodalmak elő nem tüntek, Uj-Aradot a honvédekkel ismét elfoglala.

Lippa mezővárosat bánatban, az ellenség által történt bevétele után a Schvarzenberg-uhlánok, ugy a Zsivkovits, Rukavina és Lainingen gyalog ezredbeliek nem sokára elhagyták és csak néhány száz határőr maradt ott őrségül, mi azt gyaníttatja, hogy a temesvári katonaságot más helyen veszély érte; utóvégre a határőrök is eltávoztak, miután zsákmányoltak és a sóhivatal pénztárából néhány ezer forintot elidegenítettek. Így tehát Lippa felszabadult, melly részünkről, mihelyest segédseregek megérkeznek, ismét őrsereggel fog megrakatni.

Szombaton, 18 án délutáni fél 4 órakor, midőn lapjaink már ki valának hordva, a várból ismét nagy ágyuzás történt, melly alkalommal, az másfél óráig tartván, mintegy 80 lövés esett, ekkor egy debreczeni honvéd karja és egy ló a lábán halálosan megsebhedt, valamint sok ház is tetemesen megromboltatott. — Ezen ágyuzásra városunkban történt dobolás nyujtott állítólag alkalmat, mit a vár magára nézve veszélyesnek lenni vélt.

Hétfőn, f. hó 20-án, Sz.-András és Merczfalva körül, bánatban, segélyünkre az alsó vidékről közelgő Nagy Sándor vezérlete alatti honvédcink és a temesvári koválygó katonaság közt, mint hallik, komoly összeütközés történt, mellynek kimenetele még eddig pontosan nem tudatik. — Nagy Sándor 24-ig nálunk még nem érkezett meg, mi valamelyes aggodalmat szül.

Szerdán, 22-én reggeli 8 órakor Uj-Aradnál az előőrsök 13 Schvarzenberg-lovas-dzsidást megszemtettek, kikre tüzeltek, de a várbástyákról ágyukból jött azonnal felelet, és az által, a mint

hire van, egy előörsön levő honvéd lett áldozatjává; de egyuttal 4 ágyulóvéssel városunk is bosszantatott.

A' nemzetőrség 4-ik százada néhány egyénnel kívül, kik magukat más századokba besoroztatni akarják, feloszlott és fegyvereiket egyéb harczolni vágyóknak adák át. Kár Damiánért, e' század bátor kapitányáért!! —

A' czukor, mellynek fontja eddig 4 ft. 12 kr. vcz. volt, most 2 ft. 30 krra szökkent fel, a' kávé azonban, mellynek fontját ez előtt 1 ft. 48 kron lehetett kapni, jelenleg 3 ft. 6 kr. — Fényüzési cikkek, Isten veletek! Azok nélkül, hála az egeknek, meglehetünk, minthogy mi élemedettek annak nélkülözéséhez még Napoleon idejében szoktattunk; a' fiatal emberek ellenben a' kenyeret és szalonnát is megemésztik. De a' közönségesen használt erdélyi gyertyának fontja 36 krról 1 v. ftra ment föl, mi nagyon is rosszul esik, mert a' szappanosoknál készült gyertyákat helyettök használni igen bajos. —

V e g y l e t.

—* Kinevezések. Gáll László aradi nemzetőrségi őrnagy leköszöntével, helyébe őrnagynak Murrman Sam. nemzetőrségi kapitány neveztetett ki.

Alezredeseknek kinevezettek: Nagy Sándor József, a' kikindai nemzetőrség őrnagya, és a' honvédnél: Máriássy Eduard. (P. Ztg.)

—* Pozsonyból írják, hogy Auersperg Neudorfnál, Windischgrätz Haimburgnál és Jellachich a' Laitha melletti Brucknál fenyegető hadállásban vannak. Nov. 13-ának éjjelén a' mieink és morvaországba menekült Simonicsnak egy kis csapatja közt, kik takarmányért berehantak, Semornál közel Stomfához egy kis csetepaté történt.

—* Bécs. Nov. 6-ikáról, a' Közl. szerint, azt írja egy katonatiszt, Miltitz, hogy egész napon a' fegyver és fogoly hordással foglalkodnak a' katonák; látni való és bizonyos, hogy Windischgrätz minden söpredék-népet gyökerestől ki akar irtani, és azt az író tiszt szükségesnek tartja (!). Windischgrätz főhadi szállása Schönbrunn, 's ott szorgalmasan foly az agyonlövés és akasztás, és ekkép mi szép titokban rendet csinálunk. Irja továbbá, hogy Jellachich fogja a' sereg egy részét Magyarországra vezetni, és párosával fogja a' magyarokat szolgaságba hajtani. — A' német és olasz granátosok magokat Bécsben nem jól viselvén, elküldetnek Prágába, hol a' császár a' telet töltendi; ellenben a' cseh granátosok Bécsben garnisonképen maradnak.

Igy gondolkodik Windischgrätz tisztikara. A' titkos agyonlövés és akasztás szép rend, és a' cél: a' magyart és szabadságot leigázni. (P. H.)

—* Az ismeretes Blum Roberten kívül Windischgrätz Jedlenitzkyt a' tüzérség parancsnokát,

és Braunt a' kerület' főnökét, ki darab ideig a' nemzetőrség főparancsnoka is volt, a' haditörvény által halálra ítélteté és Bécsben a' Stadtgrabenben agyonlöveté. (O. P. Ztg.)

—* Bécs, nov. 4. A' ministérium újra alakítva. Elnök Wessenberg tárcza nélkül. Bach belügyi, Kraus pénz, Puchner hadi, Maier földművelési és ipari, Helfert oktatási, Schwarzenberg kül, Breda igazság, Bruck kereskedelmi ministerek ujonnan léptek hivatalaikba. A' közmunkai tárcza még nincs betöltve. Kraus még nem volt egészen elhatározva a' tárcza megtartásáról. Az új cabinet igen fényes föltételek mellett alakult. A' külön udvari cabinetnek meg kell szünni; egész csoport személyzetnek kell ott hagyni a' császárt; Ferencz Károly befolyása szigorúan megszüntetett. Wessenberg csak meghagyatott, hogy a' gyöngeségről ne vádoltassanak. Maier, Helfert derek parlamenti képességek. A' város még bezárva, megnyitása minden órán váratik. Ismert nevek közül elfogatvak: Fuster tanár, Becher, Gritzner, Engländer, Mahler, Kolisch, Frank, Chaises, Sengschmidt, Deutsch, Fenneberg írók.

—* Az országos honvédelmi bizottmányhoz, Vetter tábornok a' bánsági mozgó hadparancsnok, nov. 12. 1848 illy jelentést küldött: Damjanovics alezredes úr f. hó 9-én a' Lägerdorfnál táborozó ellenséget megtámadta, szétverte, 's Lägerdorfot elfoglalta.

Két százada a' 9-ik honvéd zászlóalljnak, 1 százada a' 3-iknak 's 1 század székely, 2 hatfontos ágyu, egy fél század Würtemberg huszár 's a' Rózsa lovasok valának a' seregek, mellyek e' szép győzelmet kivívták.

Jelesen viselték magokat, a' 3-dik honvéd zászlóallj századosa Földvári 's a' székely század parancsnoka, százados Boros, tüzér-főhadnagy Freidenreich, kitünő, bátor 's ügyes magaviselete által sokat tett, és Rózsa Sándor, ki fegyvereivel 12 ellenséget egymaga lelőtt.

Két egy fontos ágyu, egy lőszertaliga, nagy számu fegyverek, 's mintegy 2000 darab szarvas marha 's juh és 1 szerb zászló lettek zsákmányaink.

A' zászlót egy székely a' szaladó ellenség közül — meglövéen a' zászlóst — ragadta ki.

Az ellenség közül legkevesebbre számítva 200 ember esett el, 's 68 elfogatott — részünkről Würtemberg ezredbeli hadnagy Resser 's a' 9-ik honvéd zászlóalljbeli hadnagy Fay urak 's összesen 4 ember esett el.

Orcsics és Parta helységeken csataközben tűz támadott több helyen, — a' Rózsa lovasok portyázás közben az ellenséges szellemű helyekből is csak marhát hajtottak el. (P. Hirl.)

—* Versecz, nov. 10. Az itt állomásozó két Rukavina század, Kraus kapitány alatt a' 13-ik, és Seidl főhadnagy alatt a' 14-ik század, szombatán nov. 4-én az alkotmányra megesküdtek és pedig igazi lelkesedéssel. (P. Ztg.)

—* * Pest, nov. 16-án. Tegnap délután lefegyverezték az oláh katonákat, kik Leopoldvárról a fővárosba küldetvén, nem akartak az alkotmányra megesküdni. Az üllői kaszárnnyában őrnagyuk lerendelé őket az udvarra fegyver nélkül, parancsot hallani. Csak szurony volt náluk. Midőn lementek, fenn a folyosókat elfoglalák honvédeink. Ekkor felszólították fegyvereik átadására. A' fenmaradt néhány oláh határőr ekkor elkezdett tölteni. Őrnagyuk azonban értesíté őket, hogy hasztalan az ellenök felállított nagyszámu honvéd sereg ellen minden ellenszegülés. Erre leraktak a' fenmaradtak is fegyvereiket, míg a' lent levők az udvaron szuronyaiktól fájdalom jelenségei között váltak meg. Ez alatt érkezett meg a' székely had, néhány ágyuval. Már ekkor azonban a' lefegyverzés megtörtént. Mikor szuronyaikat átadák az oláh határőrök, egy közójök vegyült uri ember ellenszegülésre kezdé őket izgatni. Azonnal elfogott. (P. Hirl.)

—* * Pest, nov. 17-én. Korán reggel a' Székelyeknek átadatott három színű zászló a' museum terén felszenteltetett. 800 t. i. engedelmet kaptak, a' felső táborból szorongatott hazájok segítségére haza sietni. Kossuth L. neje volt a' keresztanya. A' sárgafekete zászlót nem a' korlátlan uradalom' jeléül, hanem diadalom emlékeül viték el, minthogy alatta sok Székely esett el. (Sp.)

—* * Budapest. Több honvédezredekben most már zenebandák is létszerítetnek, és néhány idevaló jeles zenészek karmesteri hivatalért folyamodtak.

—* * Az orsz. rendőrség észrevevé, hogy nálunk sok hamisított ausztriai 2 pftos bankjegy kering, annál fogva tanácsos, ezen bankjegyek át vételénél nagyon szemeskedni.

—* * Budapest. A' helybeli rendőrség annak nyomára jött, mikép Bécsből több rendőri fürkészek ide küldettek, hogy minden pesti kézményeket megírjanak. Mondják, hogy ezen kémek a' pesti legjelesebb szabadalmúek névsorát is Bécsbe megküldték.

—* * Budapest. A' helybeli rendőrség az idevaló lakosokhoz kemény parancsot adott ki, hogy semmiféle idegennek szállást ne adjanak, ha-hogy az itteni rendőrségtől tartózkodási levéllel ellátva nincs.

—* * A' pestvárosi képviselőház ülésén szavazattöbbséggel végeztetett, hogy minden izraelita háztulajdonosok, kik azelőtt csak más név alatt birhattak földeket, innen'ova a' város telekkönyvébe saját nevök alatt irattathassanak be. (Ung.)

—* * Pest. A' józan ész elvégre egy macacs és nyughatatlan előítéletet a' polgárvéd közzül kiirtott. E' hét folytában t. i. a' Lipótvárosban lakó izraelita fegyvertársaink a' zászló alá esküdtek és a' pesti nemzetörség közé alakszerüen besoroztattak; írja a' „Pester Zeitung.“

—* * Pest. Nov. 6-án magyarország primása több főpapok élén innen Olmützre utazott. Utazások czéla, a' már tudva lévő kérelmet a' királynak sajátkezüleg átadni, és a' mostani magyar körülmények fölött felvilágosítani. Szívünköl kívánjuk, hogy a' főpap urak utja hiába ne legyen.

—* * Morvahonból jövö utasok beszélik, hogy az udvar az idei telet Prágában tölteni szándékozik.

—* * Zágrábban Haulik nevü püspök azon okból, mivel a' bécsiek szabadsága szerencsésen legyilkoltatott, nov. 5-re ünnepet rendelt, a' mikor önmaga mondá a' misét. Isten előtt igen kedves cselekedet ez! — (P. Ztg.)

—* * Lemberg, nov. 1-én. Esti 10 órakor a' katonaságnak jel adatott. A' zendülés kiütött. A' katonaság kiindult, mondják 12,000 ember 44 ágyuval, ha igaz. A' katonaság, noha gácsországbeliek, hurra kiabálás közt kiindult. A' lödőzés azonnal kezdődött, és egész éjszakán át tartott. — Nov. 2-án. A' város ostromállapotban van. A' nemzetörök az ablakokból lödöznek. A' torlaszok 24fontosokkal ostromoltatnak. A' meggyújtott épületeket oltani tilalmaztatik. Sok katona esett el, de még több lengyel. Megfoghatatlan, hogy lengyel lengyelre lö. Nov. 3-án. A' katonaság 28 óra óta éhen szomjan fegyverben áll. Tegnap már hadalku történt, de a' lengyelek ismét megszegték. A' tábor ismét fegyvert kapott. Szuronyokkal tört be a' házakba, mellyekből löttek. És ámbár Bécsből a' győzelem' hire megjött, melly a' fekete-árgákat örömmel tölté el, a' fölkelök mindazáltal még utóbb is löttek. Leégett a' város' háza, a' redoutépület, a' casino és a' tájék legszebb épületei. A' város három helyen égett, oltása megtiltatott, míg végre az eső eloltá. Az aula feloszlott. A' fegyvereket elszedik. De a' zsarnok hatalom nem hihet a' népnek, jóllehet a' katonaság tigris kegyetlenséggel dühöngött.

Az uzsoki harminczad' felügyelője írja, hogy Kossuthot gácsországban nagyon éltetik, és az emberek Magyarhonba mindenfelöl betóduznak.

(O P. Ztg.)

—* * Párizs, oct. 22-én. A' Seine olly csekély, minö 1767 és 1832 óta nem volt. E' vizallásnál a' medrének kigözölgése igen egészségtelen. Az academiái egészségi bizottmány tehát összeállt, és népszerű utasítást fog közrebocsátani, hogy ezen kigözölgések befolyásaitól mikép ova-kodjék az ember. (Ung.)

—* * Alexandria, oct. 14-én. Mehemed Ali elméjében még mindig igen gyöngé, és Ibrahim Pascha egészségi állapota is rosszabult. — A' nilus vize ezen évben annyira megáradt, minöre ember nem emlékezik, a' határos helységek mind vízben állnak, és az aratás semmivé lett. Ibrahim Pascha a' szegényebb néposztálynak elcsegde fej-adójának harmadát.

—*.* Párizs oct. 23-án. Milanollo Mária jeles hegedűsnő, ki csak 16 éves volt, oct. 21-én meghalt. — Rachel kisasszony a' francia színpadtól búcsút vett. — Oct. 1-től fogva fizetéséről, társalgási alappénzéről és feles nyugpénzéről lemondott, mert elég gazdag. (P. Ztg.)

—*.* London, oct. 20-án. Lind Jenny Dublinban 4 előadásért 5400 font sterlinget vett be. Az irlandi szegénység fölötti minden panasz mellett is még kell a' szigeten valamelyes pénznek lenni.

—*.* Chinából érkezett legújabb tudósítások szerint a' thea ezen évben nem igen jól termett, nevezetesen közvélemény szerint, a' tartós esőzések miatt, zamata közel sem olly finom, mint egyébkor; egészen finom thea ezen évi termésből nem is található. A' gazdasszonyok tehát arra tekintettel lehetnek. (Sp.)

—*.* Ez életben minden ismételtetik! A' történetudósok bizonyosan fognak azon csillagjóslati lejtromra emlékezni, melly hét M-ből állott és Mátyás császár halálát jelenté. A' magyarozatja t. i. így szól: „Mense Martio morietur magnus monarchus mundi Mathias.“ Ezen jövendölés erkölcsi értelemben ezen esztendőben is beteljesedett 's így szól: „Mense Martio mortuus magnus monarchus mundi Metternich.“ (Ung.)

—*.* Gyógytudomány. Hamburgban a' cholera rohamai ellen a' 30-ki években következő szer kapott nagy hirre. Hogyha rendes életmód mellett szokatlan gyomorémelygést érzünk vagy a' cholera megrohan, azon esetre következőleg készített theából egy findzsával igen melegen beveszünk. Egy nagy theáfazekat veszünk elő, mellybe két rész székfűvirágot 's fodormentát, és fél adag borsosmentát vetünk. Erre forró vizet öntünk, úgy hogy ezen füvekből sötétbarna thea váljék. A' findzsát ezen theából $\frac{2}{3}$ részszel és $\frac{1}{4}$ rész veres borral kell megtölteni és cukorral megédesíteni. Ha ezt bevettük, akkor $\frac{1}{2}$ egész 2 óráig szobában tartózkodjunk, 's kiváltkép igen melegen. Ha ezen nyavalya már előrenyomult, úgy meleg ágyba feküdjünk, hasunkat meleg homokkal megtöltött párnával betakarván. $1\frac{1}{2}$ óra múlva rhabarbarából egy kis fél theáskanállal, angol keserűsóból $\frac{1}{4}$ és magnesiából 1 theáskanállal kell bevenni. 1 vagy 2 óra multával minden gyomorémelygés eltűnik.

—*.* Gyógytudomány. A' heringgyógymód a' gége-askór ellen. S. orvos úr St.-ben e' betegségben több hónapok óta reménytelenül sinlődő nejével, minden reggel éhoma-ra 2 kisebb vagy egy nagyobb hollandi heringtejt élvezteté; azon kívül következő tapaszt, melly a' légsőnek hosszában a' nyaknak elől való részére rakva volt:

R. Emplastr. mercurial.

Emplastr. hyosciam.

Emplastr. cicut. a a. q. 5.

Malax et extend supr. alut.

Obduc. Margin. emplastro adbaesivo.

Minden 24—48 órában uj tapaszt rakatott fel; ha a' bőrt igen izgatta, akkor annak használatát néhány nap félbeszakasztotta.

E' gyógymódnak $\frac{1}{4}$ évi használata után a' betegnő kigyógyult.

—*.* Baromtenyésztes. Tapasztalt szer a' tehenek nem folytatása ellen. Különszenvszer. (Allopathie.) Szénapolyvát igen finomra porrá törvén egy maroknyit dobozba teszünk, mellyet jól be kell csukni. A' szénapolyva közé halkkal és többszöri keverés és rázás közt egy kanál kőrishogár-főzetet kell keverni. A' gyógyítandó tehenek naponként éhóra e' porból annyit kell nyelvére tenni, a' mennyit az ember három ujjával megfoghat, és arra vigyázni, hogy a' port lenyelje. Ezen gyógyítás közben a' teheneknek se leforrazott, se egyéb nedves takarmányt adni nem szabad. E' gyógyítás alatt, és utána az istalók szorgalmas szellőztetését el nem kell mulasztani. A' szóban fenforgó főzetnek alkalmazása után már 6—10 nap múlva legjobb foganatja mutatkozik.

Alsó ausztriából.

Egy földművelő.

—*.* Hasonszenvszer. (Homöopathicus-szer.) A' nősingernek fölkelésére a' teheneknél a' homöopathicus orvos egy, vagy legfőlebb két adag Lycopodiumot ad be. A' teheneknél az igen gyakori üzekedés, valamint a' sertéseknél a' zúgás elnyomására platinát ad be.

Lipcsén.

Lux M.

(G. Bl. der O. P. Ztg.)

—*.* Hajdan a' menyekzők hangosan és nagy zajjal vitettek végbe; de azért a' házasság annál békeségesebb és csendesebb lett; most inkább szeretik, magukat egész csendességben összeadatni; de a' lárma nem ritkán csak a' házasságban áll be.

Nov.	Neve és sorsa a' meghalálozottak	Vallása	Kora	Betegsége	Lakása és halálozati helye
13	Dezsai András, hajótömő	Ref.	60 e.	gyomorgörcs	Kiskarikautcza 552
—	Kramfort Anna assz., czipésznő	Kath.	55 —	tüdővész	Orczyutcza 883
14	Ditrich Klára, özvegynő	—	71 —	aggság	Szarkautcza 481
—	Bartl Ágoston, timármester' f.	—	2 hó	görcsök	Városházutcza 172
—	Paulisán Illia, földész' f.	G. n. e.	4 e.	forroláz	Pernyáva k. v.
16	Gábor Jován, földész' f.	—	2 hó	görcsök	Sarkad k. v.